Koncernkontoret
Enheten för juridik

Per Bergstrand
Dataskyddsombud
+46 44 309 32 56
E-post: per.bergstrand@skane.se

Instruktion

Datum 2018-11-19

Instruktion om förvaltningarnas organisation för dataskydd

Beskrivning och bakgrund

Genom beslut 2018-05-30 (dnr 1800025) om dataskyddsorganisation i Region Skåne beslutade regiondirektören att uppdra åt förvaltningschefer att säkerställa en fungerande dataskyddsorganisation inom sitt ansvarsområde. Beslutet innehåller också en beskrivning av de uppgifter som verksamhetens organisation för dataskyddsfrågor ska kunna hantera.

Varje nämnd och förvaltning har ett ansvar för de behandlingar av personuppgifter som sker inom ramen för dess verksamhet. Kompetens och personella resurser för att hantera det ansvaret måste därför finnas vid varje förvaltning och i varje verksamhet som hanterar personuppgifter. Det är också viktigt att förvaltningens dataskyddsorganisation har en nära koppling till ledningsfunktioner i förvaltningen för att möjliggöra en effektiv rapportering och eventuella beslut om åtgärder.

Föreliggande instruktion för rollbeskrivning är en konkretisering av regiondirektörens beslut för att närmare ange vilka kontaktpersoner som behöver finnas inom ramen för varje förvaltning och verksamhets organisation av dataskyddsfrågor samt vilka uppgifter dessa kontaktpersoner har att utföra.

Rollbeskrivningen är just en beskrivning och innebär inte att något materiellt tillförs det ansvar som ligger på respektive förvaltning med anledning av dataskyddsfrågor. Eftersom olika förvaltningar varierar mycket i storlek och komplexitet vad avser personuppgiftsbehandlingar är det upp till respektive förvaltning att bedöma i vilken utsträckning dessa roller ska besättas av en eller flera personer och hur organisationen i övrigt ska vara utformad. Det förtjänar dock att understrykas att Region Skåne genom dataskyddsförordningen ges en skyldighet att se till att regionen utsett dataskyddsombud *och* att detta ombud får ett tillräckligt organisatoriskt stöd för att kunna utföra sitt uppdrag. Det är alltså ett direkt krav i lag om att sådant organisatoriskt stöd etableras.

I Regiondirektörens beslut om dataskyddsorganisation i Region Skåne framgår bland annat följande: I linje med dessa rekommendationer och för att möjliggöra en fungerande funktion ska rollen som dataskyddsombud kompletteras med en regional dataskyddsorganisation. Denna ska bestå av två delar, dels en övergripande dataskyddsfunktion som arbetar på regional nivå, dels dataskyddsorganisationer inom ramen för varje förvaltning och där det finns ett utpekat informationsägarskap. Funktionen på regional nivå ska arbeta övergripande med frågor kring informationssäkerhet för skydd av personuppgifter (dataskydd) och informationsstyrning. Organisationen på lokal nivå (förvaltningsnivå) ska bestå bland annat av representanter för dataskyddsombudet som ska kunna utföra dataskyddsombudets uppgifter och agera som dennes förlängda arm. Föreliggande rollbeskrivning konkretiserar denna sista del av beslutet.

Benämning av roller

Dataskyddsombud (DSO) – Dataskyddsombudets uppgifter är enligt dataskyddsförordningen bland annat att informera och ge råd om vilka skyldigheter som gäller enligt såväl dataskyddsförordningen som nationella bestämmelser. Dataskyddsombudet ska också bevaka att dessa regler följs och ge råd om den konsekvensbedömning avseende dataskydd som ska göras enligt förordningen. Slutligen ska ombudet fungera som kontaktpunkt för dataskyddsmyndigheten (Datainspektionen) och samarbeta med denna.

Regional Dataskyddsorganisation – benämning på området för dataskydd inom Region Skåne. Tydliggörs genom Regiondirektörens beslut om dataskyddsorganisation i Region Skåne och består av dataskyddsombudet, den regionala dataskyddsfunktionen och förvaltningarnas dataskyddsorganisationer.

Regional Dataskyddsfunktion – den regionala funktion som inrättats genom Regiondirektörens beslut om dataskyddsorganisation i Region Skåne.[1] Den centrala funktionens primära uppdrag är att identifiera behov av och formulera regionövergripande initiativ på dataskyddsområdet. Det kan exempelvis röra sig om utformning av gemensamma rutiner och mallar, övervakning av incidentrapportering, sammanställningar och rapporter till dataskyddsombudet och Region Skånes ledning samt löpande kontakt med tillsynsmyndigheter på området. Funktionen ansvarar för och leder även det förvaltningsövergripande nätverk som krävs för ett heltäckande dataskyddsarbete. Råd, stöd och

[1] Beslut om dataskyddsorganisationen i Region Skåne, 2018-05-31, diarienummer 180025.

utbildningsinsatser gentemot verksamhetens dataskydd planeras och erbjuds av den centrala funktionen.

Förvaltningens Dataskyddsorganisation – förvaltningens organisation som inrättats genom Regiondirektörens beslut om dataskyddsorganisation i Region Skåne för att hantera dataskyddsfrågor inom samtliga verksamheter där personuppgifter behandlas.

Dataskyddssamordnare – roll i förvaltningens dataskyddsorganisation som representerar dataskyddsombudet inom den egna förvaltningen. Denna roll tydliggörs genom detta dokument.

Registerutdragshandläggare – roll i förvaltningens dataskyddsorganisation som ska praktiskt hantera processen kring registerutdrag inom den egna förvaltningen. Denna roll tydliggörs genom detta dokument.

Informationssäkerhetssamordnare – roll i informationssäkerhetsorganisationen. Varje förvaltning ska ha en utsedd informationssäkerhetssamordnare som ska leda, utveckla, samordna och följa upp informationssäkerhetsarbetet utifrån regionövergripande styrande dokument.

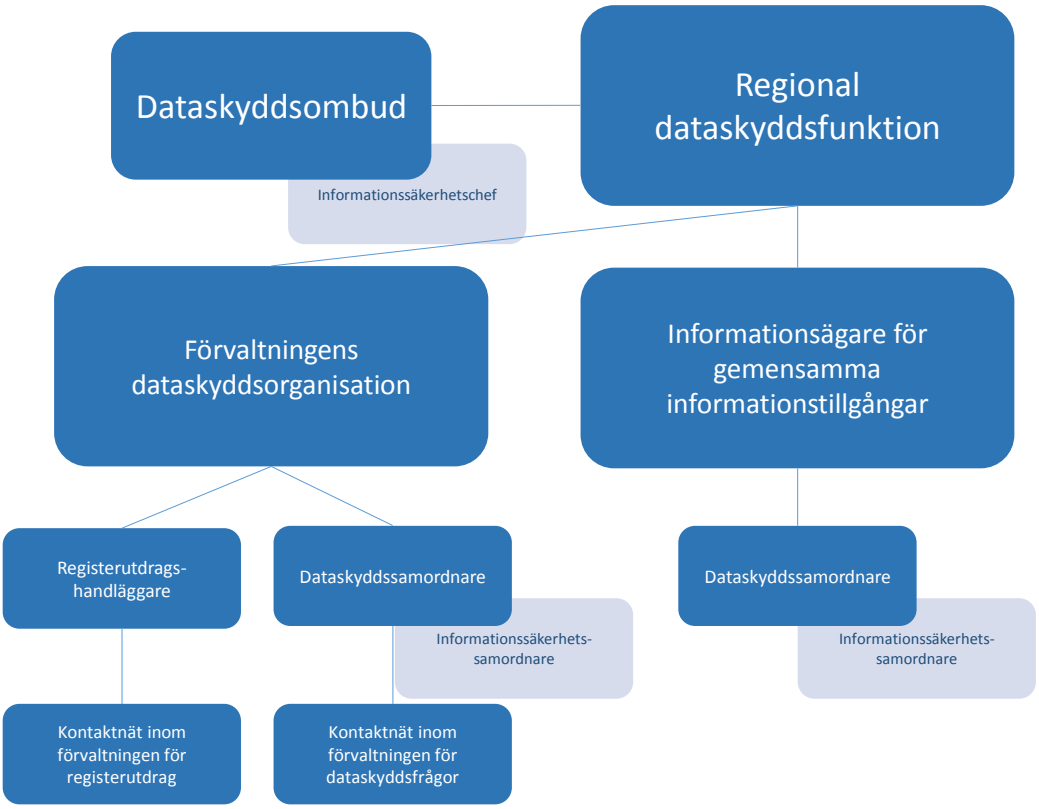

Förvaltningens dataskyddssamordnare[2]

Organisatorisk placering

Rollen som förvaltningens dataskyddssamordnare ska vara organisatoriskt placerad i den förvaltning som har ansvar över personuppgifter eller som har ett utpekat informationsägarskap.

Rollen som förvaltningens dataskyddssamordnare förutsätter en organisatorisk position som sitter nära förvaltningens ledning.

Rollen som förvaltningens dataskyddssamordnare innebär att vara dataskyddsombudets företrädare inom den egna förvaltningen.

Uppgifter för förvaltningens dataskyddssamordnare

Information och utbildning

Inom förvaltningen informera och ge råd avseende behandling av personuppgifter och de skyldigheter som följer av dataskyddsförordningen (GDPR), dataskyddslagen (DSL) samt patientdatalagen (PDL). Uppgifter inkluderar att kunna hålla utbildning på en grundläggande nivå inom de områden som är relevanta för den förvaltning samordnaren representerar.

Att kommunicera och utbilda i regionala riktlinjer inom området.

Kontroll, uppföljning, utveckling och rapportering

Att tydligt markera för sin förvaltningsledning i de fall de rättsliga kraven inte efterlevs eller riskerar att inte efterlevas samt rapportera detta till den regionala dataskyddsfunktionen och dataskyddsombudet.

Att på uppdrag från dataskyddsombudet och den regionala dataskyddsfunktionen övervaka efterlevnaden av lagstiftningen inom den egna förvaltningen.

Att aktivt delta i förvaltningens systematiska förbättringsarbete när det gäller behandling av personuppgifter.

[2] Tidigare när personuppgiftslagen var gällande benämndes motsvarighet till denna roll som PUO-företrädare.

I enlighet med framtagna rutiner tillse att det sker en regelbunden återkoppling och rapportering ska till dataskyddsombudet och förvaltningschefen, eller i förekommande fall informationsägare, om händelser, behov samt vidtagna åtgärder inom området.

Rapportering ska ske minst en gång per år genom en dokumenterad beskrivning av årets händelser och arbete inom dataskyddsområdet avseende den egna förvaltningen.

Deltagande i regionens gemensamma arbete

Att aktivt delta i det regionala nätverket för dataskydd.

Att i samverkan med regional dataskyddsfunktion inom Region Skåne utforma strategier, riktlinjer och utbildningsunderlag för att möjliggöra att Region Skåne uppfyller sin ansvarsskyldighet enligt dataskyddsförordningen.

Att i samverkan med förvaltningens informationssäkerhetssamordnare stödja förvaltningens arbete med riskanalyser (som benämns *konsekvensanalyser* i dataskyddsförordningen).

En central kontaktpunkt

Att vara dataskyddsombudets kontaktpunkt för alla frågor som rör dataskydd inom den egna förvaltningen.

Att vara den egna förvaltningens kontaktpunkt avseende alla frågor som rör dataskydd.

Skyldighet att rapportera personuppgiftsincidenter3

Utgöra kontaktpunkt för bedömning av inträffade personuppgiftsincidenter inom den egna förvaltningen.

[3] En personuppgiftsincident är en säkerhetsincident som kan innebära risker för människors friheter och rättigheter (art 33 dataskyddsförordningen). Riskerna kan innebära att någon förlorar kontrollen över sina uppgifter eller att rättigheterna inskränks. Vissa sådana incidenter måste rapporteras till tillsynsmyndighet inom 72 timmar från upptäckt.

Samråda och samarbeta med informationssäkerhetssamordnare kring förvaltningens hantering och bedömning av personuppgiftsincidenter.

Bistå regional dataskyddsfunktion i bedömning, utredning och rapportering av personuppgiftsincidenter.

Förteckning över personuppgiftsbehandlingar inom Region Skåne (DSF-register)

Informera den egna förvaltningen om kravet att lokala personuppgiftsbehandlingar ska vara anmälda till DSF-registret i enlighet med regionala rutiner och instruktioner.

Varje verksamhetschef är ansvarig för att lokala personuppgiftsbehandlingar som förekommer inom den egna verksamheten finns upptagna i förteckningen.

När det gäller regionala personuppgiftsbehandlingar, som t.ex. regionövergripande IT-system som hanteras enligt fastlagd förvaltningsmodell för IT, är det utpekad systemansvarig som ansvarar för att IT-systemet finns upptaget i förteckningen.

När det gäller regionala personuppgiftsbehandlingar i övrigt är det utpekad informationsägares ansvar att tillse att behandlingen finns upptagen i förteckningen.

Vara kontaktpunkt och stöd för frågor om anmälan till DSF-registret från sin egen förvaltning.

Kvalitetssäkra inkomna anmälningar till DSF-registret från den egna förvaltningen.

Följa upp anmälda behandlingar för att hålla dem aktuella.

Inom respektive förvaltning ska finnas ett internt kontaktnätverk som dataskyddssamordnaren kan använda sig av för att möjliggöra den praktiska hanteringen av DSF-register (anmälan, uppföljning och kvalitetssäkring). Förvaltningens nätverk för dessa ska utformas på ett sådant sätt att kännedom om samtliga lokala personuppgiftsbehandlingar fångas upp i processen för DSF-register.

Logguppföljning och utredning av misstänkt obehörig åtkomst

Utbildning av den egna förvaltningen vad gäller regler och krav kring åtkomst till information (såsom patientuppgifter, känsliga personuppgifter eller annan skyddsvärd information).

Bistå verksamhetschef när det gäller kraven kring logguppföljning och misstänkt obehörig åtkomst. Det är verksamhetschefens ansvar att genomföra logguppföljningar enligt gällande instruktioner.

Vara en del av den egna förvaltningens stödjande funktion vad avser logguppföljning och utredning av misstänkt obehörig åtkomst i enlighet med gällande instruktioner.

Samordnare av förvaltningens nätverk för dataskyddsfrågor

Dataskyddssamordnare ska vara samordnare av förvaltningens kontaktnätverk för dataskyddsfrågor. I detta inkluderas ansvar att se till att det faktiskt finns ett sådant kontaktnätverk och att det hålls levande.

Registerutdrag och andra rättigheter för de registrerade

Dataskyddssamordnare ska agera som första kontaktpunkt för frågor inom den egna förvaltningen vad gäller Region Skånes skyldighet att tillvarata registrerades rättigheter, däribland rätt till insyn, s.k. registerutdrag.

Om förvaltningen är stor och/eller hanterar ett stort antal personuppgifter ska en särskild resurs utpekas som sammanhållande för den praktiska hanteringen av registerutdrag; rollen *registerutdragshandläggare*. Denne håller samman den praktiska processen kring registerutdrag och är kontaktperson för alla frågor kring individuella ärenden om registerutdrag.

Dataskyddssamordnaren eller registerutdragshandläggaren ska aktivt samordna sitt arbete med enheten för journal- och arkivservice som hanterar registerutdrag på regional nivå.

Inom respektive förvaltning måste finnas ett internt kontaktnätverk som dataskyddssamordnaren och/eller registerutdragshandläggaren ska kunna använda sig av för att möjliggöra den praktiska hanteringen av registerutdrag. Förvaltningens nätverk för dessa frågor måste utformas på ett sådant sätt att kännedom om samtliga lokala personuppgiftsbehandlingar fångas upp i processen för registerutdrag.

Förutsatt kompetens för dataskyddssamordnaren

Goda kunskaper avseende dataskyddsförordningen, samt kunskaper i övrig nationell lagstiftning som påverkar behandlingen av personuppgifter (t.ex. patientdatalagen).

God kännedom om verksamheten inom den förvaltning kontaktpersonen arbetar.

God förståelse för riskhantering, information- och IT-säkerhet.

God kommunikationsförmåga.

God samarbetsförmåga.

Framtagande av instruktion om rollbeskrivning

Denna rollbeskrivning har tagits fram av dataskyddsombudet. Den har föredragits och fastställts i kontakt med representanter från samtliga förvaltningar inom ramen för det regionala projektet om förberedelser för GDPR inom Region Skåne. Mot bakgrund av att instruktionen endast är ett förtydligande av Regiondirektörens beslut om dataskyddsorganisation i Region Skåne har beslut om instruktion kunnat fattas på denna nivå.